

הוסרה העטרה

מרן שר התורה
הגאון רבי
עובדיה יוסף זצ"ל

אז מי היורש?

רק כשבא-לנו 'לצאת לאכול' - ואין לנו מושג איך להתמודד עם יצר הרע כה פשוט של 'נייעס', ורש"י אחד קטן הופך למשימה בלתי אפשרית. נשיא מועצת החכמים, לא היה כזה בגיל 15 ולא סיים להיות כזה בגיל 90. הוא הפך לנעלה בכל רגע ורגע שבו היה מדובק באהבת התורה. הוא שמר על "מעמדו", דווקא בגלל השקיעות של גיל 93.

חוליייתו של הבור הקיפה את האדמה סביב, הדחקות הייתה איומה. הם עמדו שם בבליב מוזר של שפות. עברית ואידיש, רוסית וצרפתית. מה מאחד עם ענק עם קצוות גדולים כל כך, מול יהודי לבוש גלימה וחבוש מצנפת?

אין זאת אלא היותו יהודי שפתח את הגמרא ולא סגר מעולם. שהחל ללמוד ולא פסק מתלמודו. וזה הכל בשביל עם ישראל, ה כ ל. בין דחיפה לדחיסה, עמדו צמד הנערים, טריי ישיבה לצעירים שאלה, ודברו בלימוד. כולם זים מהכא להתם, מביטים סביב, מרימים מרפקים - והם בשלהם. לא עילויים. לא חריגים. 'סתם' בני עשרה. והתוספות ההוא, מתוק מכל כך הרבה תוספותים כמותו. כאילו לא היו באמצע הלוויה, כמו לא עסוקים עכשיו כולם בלעכל מה מתרחש.

כלי התקשורת הריקנית בבורות מטופשת עסוקים כנערים המשחקים ב'אני-ראש-ממשלה' ואתה 'נשיא העולם', בקשקושים על ה"יורש".

הם צודקים! זה הזמן לדבר על היורש.

כי הגאון האדיר שר התורה, מרן פאר הדור - הבא - מתחיל ממש שם, בסנהדריה, עם 'תוספות' קשה בקידושין.

מיליארדי אותיות, אינספור שנות תורה, פזורות באוויר האבל. רק לתפוס ולקחת. להתעלות לעולם אחר מן הרגיל, לשנות חיים - להתחיל במירוץ אל היורש של מרן הגר"ע יוסף זכר צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא.

קאס פינת הרביטאל

"חכם יעקב", הוא פנה אליו בהבזק של רגע. ר' יעקב עובדיה, הביט בו תמה. "מה לך יהודי?" שאל בנועם. והחלק, עוד מעט ביובל שנותיו, שבע בנות לו בביתו וחפץ אך בן זכר. מה לא עשה, ממי לא ביקש ברכה. מגדולי ישראל, מאבותיו וסביו הנודעים בשערים. טרם נושע, ובאותו הרגע, לא ידע מה עלה בלבו, ראה את היהודי הפשוט הלזה, בעל בית זקן ורגיל, כמו עוד אחד מנקי ירושלים, חנווני, איש מכולת, אך אוהב תורה, ישר וטהור, שכן העמיד כמרן רבנו עובדיה. 'מי יודע?' הרהר, 'אולי אם זכות כזו יש בידו, מה אפשר'.

חכם יעקב שמע ונתן את כל ליבו שם. "כעת חיהו" הצהיר מבלי להתמהמה. בדיוק שנה לאחר מכן, חבק היהודי את בנו הנגלד לו במזל טוב לאחר כל בנותיו. אמונה תמימה בזכויות של יהודי תמים, שם אל מול 'מחנה יהודה'.

ומי יודע, אולי מעשה זה היה ממשק ונעלם, נחבא עוד לנצח, אלמלא כותב השורות לא היה חש אל מול הקבר הטרי - טיפת הכרת הטוב...

מה זה "הרב עובדיה"? מה גורם לך ללכת בין מאות אלפי האנשים ולהזיל דמעות כים אחרי מיטתו של מי שלא היה מורך, לא רבך ולא הלכת לפי פסיקותיו?! מדוע הלב האשכנזי הקר והציני היה כה שבור, מפורק לנתחים בלתי מתאחים? זה לא היה רק כאב יהודי טבעי מובנה על לכתו של ענק תורה. היו אלו רגעים של אבדן וחרדה. דקות בהן הדור התחלף. לתמיד.

חיינו בצל מושגים רחוקים הלוקחים מעולמות אחרים. ראינו מהי שקידה של מרן הגר"ש אלישיב, טעמנו טעמה של התמדה נטולת גדרות של מרן הגר"ע יוסף. וזה נגמו.

בשעות החשיכה המרה הזו, סתמו רגבי העפר את הדור ההוא, מותירים אותנו בחוץ, בעולם של מושגים חדשים. בחיים של התמודדות עם מושכלות אחרים לגמרי. עם תרבות הפוכה באופן קיצוני. אנחנו לבד.

זו הנשמה שמיללת שם, על בדידות מרה מלאת ניתוק מעולם שראינו את עקבות שרידיו שתכפו לרגע ואז התרחקו ונעלמו. ואין לנו כיוון, ואין לנו ניווט. כשאנו אומרים 'שטייגען', אנו מתכוונים לדבר אחר לגמרי מהדור ההוא, של אתמול, של השנה שעברה.

הדמעות זולגות ללא הפוגה, לא רק כי מרן היה יהודי מתוק כל כך, מצוי בתוכו של כל יהודי הרחוק ביותר. אנחנו קרועים - כי נגמרנו.

מה ניצב אז מאחורי הוויכוח המכריע בפתח המכולת של ר' יעקב? כשרבי עזרא עטייה עמד והצהיר "אני אעבוד כאן במקומו כי ביטול התורה שלי פחות משלוח" אולי לא ידע כי באלו המילים חורץ הוא גורלו של דור, של עם שלם, אבל היטב ידע כאבו של נער שאינו יכול לשבת וללמוד בשל קשיי פרנסה. שמה שב והרהר באותם ימי יתמות שלו עצמו, עת ויתר בשברון על חלומו הרוחני למען פרנסת אמו האלמנה, כשהוא מנסה לממש את אהבתו לתורה בלילות הארוכים בתום היזע. וביום חמישי ההוא, כשלא הצליח ללמוד ונותר לישון כדי שיוכל לאגור כח לעבודה בבוקר, מצא את אמו עומדת מולו בדמעות זכות: "הלילה", היא אמרה לו, "לא קמת ללמוד עזרא'לה, תפתח את הגמרא ומשמיים יעזרו". והיא עמלה, וסבלה, ובסעודות השבת מלאות הבדידות, עמדה לצידו שומרת 'שמה יטה', ושמורות עיניה מאיימות להרדם מקריסה בשל כל העבודות שנטלה על עצמה, והיא קוראת בקול: "עזרא שלי, בבקשה תמשיך ללמוד, אני אשאר ערה עוד, בבקשה תלמד עוד טיפה".

הם ידעו מהו עמל כאוב עד כדי מתיקות בתורה הקדושה.

מאותה האם המתשתת צמח ראש ישיבת פורת יוסף! מאותה האב שויתר על ה'עובד' שלו, בנו בכורו, צמח מרן שר התורה הגר"ע יוסף!

לא מייחוס, אולי גם לא מכישרון.

ידיעה בלתי נתפסת בכל מקצועות וספרי התורה הקיימים, לא החלה בסלון יפהפה ב'הר נוף', לצד ראש הממשלה. זה היה שם, בהתמודדות איומה, בנפילות, בעליות.

מרן יכול היה ללמוד בחברותא כאשר ילדיו ורעייתו יושבים ומסבים לאכול תחת השולחן מחוסר מקום. כי הרמב"ם אותו הרמב"ם גם כשהרעב מציק והדלות חובטת. ה'בית יוסף' לא משתנה כשקשה.

לנו, יש גמרא בהירה, סטנדר מבריק, מעט חובות והרבה שובע, כי רעב זה

בקיצור: 'היש בה עץ' - ראו אם ישנו אותו האיש שדומה לעץ ששנותיו ארוכות כעץ ומגן על דורו כעץ. (ילקוט שמעוני)

הוסרה העטרה

מרן שר התורה
הגאון רבי
עובדיה יוסף זצ"ל

כ"א אב, תשנ"ד.

ואני נער צעיר, בחור ישיבה שוחר הרפתקאות

(לא, לא בשעות ה'סדרים'). זה עתה סיימתי את תפילתי המשתפכת על ציונו של הרבי הקדוש מבעלזא זי"ע ביום ההילולא שלו, ואני עושה את דרכי, דרך המון האדם המציף את האתר, קופות הצדקה המשקשקות בלי הרף והתור האיסופי המשתרך מול רכב חלוקת השתיה של משפחת רובין - אל עבר היציאה מבית העלמין.

ואז, רגע לפני שהשתחלתי אל חרכיו הנסתרים של האוטובוס הצפוף, נצנץ הרעיון במוחי, הבשיל, ויגמול פרי. אם אני כבר בגבעת שאול, אמרתי בלבי, למה שלא אקפוץ לשכונת הר-נוף הסמוכה, ואנחם את מרן הרב עובדיה שישב אז שבעה על פטירת רעייתו מרגלית ע"ה.

כהיום, כן אז. את הרב עובדיה אהבתי בכל לבי. הערצתי אותו עד עמקי נשמת. באותם ימים הוא היה נרדף מעט בקרב חוגים מתוך מחננו בשל החלטות שונות שקיבל, ואני, שחרה לי על כך, החלטתי שאני הולך לשם ויהי מה. בגלל הזיכרון שלי שהוא כבר לא משהו, אני לא זוכר אם זה היה במונית או ברכב ציבורי, מכל מקום, לאחר שעה קלה כבר התעריתי בתוך ים המנחמים בבית שברחוב הקבלן.

מולי ישבו הרב ובניו. משלחות יצאו ונכנסו, הכיסאות התרוקנו והתמלאו לסירוגין, ואני נדבקתי למושבי. אינני זוכר אם ישבתי שם שעתים או שלש שעות, אבל בטח ביליתי שם כמעט חצי יום, וזה היה מרתק בצורה בלתי רגילה. לראשונה נחשפתי לאיש שמאחורי הדמות הפלאית. עסקנים ונכנסו ורבינים ביקרו ואישי ציבור הופיעו, ועם כולם שוחח הרב על סוגיות שנגעו עבורם אישית. עיניו הביעו עצב רב, אבל הן היו ממוקדות להפליא. עם הרבנים שוחח בדברי תורה, אצל העסקנים בירר האם ענייני המקווה הזה והתלמוד תורה הוא סודרו, ואישי הציבור זכו ממנו למחמאות נוטפות דבש והטפות מוסר ישירות, ששולבו להפליא בלשונו המקראית הקסומה.

לאחר שעות של שהייה, שבהן הבטתי בהשתאות מאובנת באיש האגדי הזה, בספר התורה המהלך הזה, במנהגי ישראל הזה, שכל רו לא אניס ליה, ושמקפץ בטבעיות מוחלטת בין ענייני כלל בוערים לבין סוגיות הלכתיות חמורות - החילותי להתהלך בבית, וכמעשה בעל-בית העזתי למשמש בספרים עתיקים ששלפתי מפה ומשם, ובעיקר חיפשתי את הספרייה הענקית החדשה שעליה דובר נכבדות באותם ימים. מראה האשכנזי המתהלך לו כאן כבן-בית - הדליק נורות אדומות אצל כמה מבאי הבית, ואך כפסע היה ביני לבין הוראה חד משמעית של 'תצא בחוץ'.

מאז זרמו מים רבים בכל מיני מקומות בעולם, המשכתי לעקוב מקרוב ומרחוק אחר דמותו ההדורה של הרב, ייחלתי להצלתו, גם הפוליטית,

צברתי שעות הקשבה רבות לשיעוריו היזדיים של הרב (דרך הלויין), ולאחר כעשור חזרתי שוב אל הבית.

זה התחיל מכיוון בלתי צפוי לחלוטין. אירחנו בביתנו שבבלגיה ילד שנוקק להשתלת כבד, והמתין לתורו במשך זמן רב. הילד ואביו, יהודי נשוא פנים ורב חשוב, התגלגלו מכאן לשם, ובין השאר התארחו גם אצלנו. לאחר תקופת המתנה ארוכה זכה הילד לכבד חדש והפך לילד בריא בעל לחיים וורודות, המשפחה חזרה ארצה, אבל הקשר בינינו נותר הדוק כשהיה.

הרב, איש אשכולות מיוחד במינו, היה אחד מבאי ביתו הקרובים של מרן, שחיבב אותו בגין פעולותיו הרבות לקירוב רחוקים והפצת תורה. אז כשבירר אצלי בנימוס: 'במה אוכל להודות לך', עניתי לו מיניה וביה: 'סדר לי פגישה אצל הרב'.

זה לא לקח יום, לא יומיים ואף יותר משנה. באחת הפעמים שבהן ביקרתי בארץ הקדושה, מספר שעות לפני שיצאתי לשדה התעופה, התקשר אלי ידידי, והורה לי בבהילות: 'בוא עכשיו לרחוב הקבלן'.

תוך שעה קלה הייתי שם. ידידי כבר חיכה לי למרגלות הבית. עלינו יחדיו אל הבית של הרב. יחד עם עוד מספר אנשים מאוד מצומצם חיכינו בחדר ההמתנה, ומשם היינו יכולים להציץ אל הסלון שבו שהה הרב, שישב ולמד, ישב ולמד, עד שהואילו להזמין אותנו פנימה.

לפנינו היה זוג שהרב בירך מכל לב, והתעניין במצבם בסוג בלתי מצוי של אכפתיות כנה, משל הם היו בני משפחה, ואז ניגשנו. לבי דפק בפראות. הייתי כחולם. לחצתי את ידו של הרב בחרדת קודש כאשר הרב התעניין אצל האב במצבו של הבן מושל-הכבד, ושמח לשמוע שהוא הולך וגדל, נהפך ונהיה לאיש, והוא בריא לחלוטין.

**אינני יודע מהיכן
שאבתי את האומץ הזה
- שאני רוצה ספר עם
הקדשה אישית מהרב.
הרב לא חשב פעמיים
ושיגר את הרב משה
לקחת ספר מאי שם,
והוא שלך מאי שם את
הספר הנפלא על פרקי
אבות 'ענף עץ אבות'
הרב הוריד את משקפיו,
הרכין את ראשו,
ושירטט בעטו, בכתב
ידו הנאה והמסולסל,
את השורות הבאות:
'להרה"ג ר' דוד מרדכי
דאמן שליט"א, באה"ה,
עובדיה יוסף'**

חום ואהבה לכל. מרן מתעניין בשלומו של ילד שנפצע. במסגרו